

Hibás bejeg.
21.

- XIV 7855
XIV 8120 - 1946 nov. 14 - vegyes - könyv és püj. pot
XV 8120 - 1947 apr. 28 - könyv és püj. pot - széles

szél: Nagykárolyban; 1923 aug. 9.

Avatási aktus 307 / 1947-48 j. ir.

Exp: 1947 - xi.

- XIV 7855 - 1946 április 11 - széles - magyar ny. pot
XV 7914 - 1946 május 24 - magyar ny. - széles
XV 8120 - 1946 nov. 14 - vegyes - könyv és püj. pot
XV 8302 - 1947 apr. 28 - könyv és püj. pot - széles
... 8.549 - - nov. 19 - könyv és püj. pot - széles

A DEBRECENI M. EGYETEM TUDOMÁNYOS KÖNYVTÁRA
 G- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KARA.
 1326 1946/47.
 Évk: 1947 évi július 4-én
 Előzetes:
 Könyvtári osztály: 1326

Szűkebb körűen mi F. J. J. 2
 kötetessel, elfogadom.
 1947. júl. 10.

Dr. Bazóhy
 Kossuth-érem VIII/12 (1946)
 Bírálata kiadom:

Dr. Bazóhy Ferenc
 --- Gyula Tolnai

professzor, rektor,

Debrecen, 1947. július 4-én.

Shaw
 e. i. dekon

Rablás és zsarolás.

Doktori értekezés a büntetőjog köréből.

Irta:

B a k ó I s t v á n.
jogszigorló.

I.

A rablás, zsarolás fogalma.

A vagyon ellen irányuló bűncselekményebb alaptipusa, amely a leggyakrabban fordul elő a gyakorlatban a lopás, amely a törvény által meghatározott definitió szerint akkor forog fenn, ha valaki idegen ingó dolgot másnak birtokából, vagy birlatából annak beleegyezése nélkül azon célból vesz el, hogy azt jogtalanul eltulaj-

donitsa. A tolvaj ezen meghatározás szerint az idegen ingó dolgot 1./ mástól, 2./ annak beleegyezése nélkül, 3./ veszi el.

Azon tényálladási elem alatt, hogy " beleegyezése nélkül", azt kell érteni, hogy a dolog birtokosa, vagy birtoklója a dolog elvételéről vagy nem tud, vagy pedig tud ugyan, de azt hallgatólagosan tűrte el. A tolvaj a sértettnek sem a beleegyezésével sem személyével nem törődik, sőt sokszor nem is tudja, hogy ki a sértett. A lopásnál tehát a sértettnek, - azon kívül, hogy a dolgát elvették, - nem esik bántódása.

Mi történik azonban akkor, ha a sértett a dolog elvételébe nem egyezik bele és a dolgot nem akarja oda adni. Ez esetben a tettes vagy ott hagyja a dolgot, vagy pedig a sértett ellenállását letöri, mégpedig

vagy úgy , hogy a dolgot erőszakkal veszi el, vagy pedig úgy hogy a sértettet megfélemegeti, megijeszti és így kényszeríti, hogy a dolgot oda adja, vagy átengedje.

Igy jutunk el a rablás és a zsarolás fogalmához.

A Büntetőtörvénykönyv 344.§.-a a rablás fogalmát akként határozza meg,:

Aki idegen ingó dolgot annak birtokosától, vagy birlalójától - ez, vagy más jelenlévő ellen alkalmazott erőszakkal, vagy fenyegetéssel azon célból vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, rablás bűntettét követi el.

A Büntetőtörvénykönyv 350 §.-a pedig a zsarolás fogalmát akként határozza meg: Aki azon célból, hogy magának, vagy másnak jogtalanul vagyoni hasznot szerezzen, valakit erőszakkal, vagy fenyegetéssel, va-

laminek cselekvésére, eltűrésére, vagy elhagyására kényszerít, amennyiben cselekménye súlyosabb büntetendő cselekményt nem képez zsarolás vétségét követi el és három évig terjedhető fogházzal büntetendő.

A rablás a zsaroláshoz abban hasonlít, hogy a rablás rendszerint, a zsarolás mindig vagyon elleni bűncselekmény. A rablás azért csak rendszerint vagyon elleni bűncselekmény, mert ennél a törvény nem kívánja meg, hogy a gyanúsított vagyoni haszon végett cselekedjék, olyan dolgot is lehet elrabolni, amelynek nincs forgalmi értéke. Az esetek tulnyomó részében a rablás mégis vagyoni haszon szerzés végett követik el. A rablásnál azonban a vagyoni haszon az idegen ingó dolog jogtalan eltulajdonításában, míg a zsarolásnál a sér-

tett kikényszerített magatartásából a gyanúsítotttra származó vagyoni haszonban nyilvánul. Ahol vagyoni haszon célzata nem áll, fenn, ott zsarolás nem létsülhet.

Hasonlít a két bűncselekmény abban is, hogy mindkét bűncselekmény lényeges tényálladáski eleme a kényszer, amely erőszakban, vagy fenyegetésben nyilvánul.

Különbözik a rablás a zsarolástól, hogy a rablásnál az erőszak, vagy fenyegetés a sértett életét, testi épségét, vagy vagyonát közvetlen súlyos bajjal fenyegeti, míg a zsarolásnál nem szükséges, hogy a baj, amitől a sértettnek tartania kell azonnal bekövetkezzék, elég, ha azt a gyanúsított későbbi időre helyezi kilátásba.

Rablásnál az erőszaknak, vagy a fenyegetésnek a sértett, / vagy más jelen lévő/ életét, testi épségét, vagy vagyonát

kell súlyos bajjal fenyegetni,

zsarolásnál a fenyegetettnek, vagy hozzátartozójának bármely életjavát / tehát pl. a becsületét, vagy szabadságát is/ fenyegetheti, amellyel fenyegeti pedig, nem kell okvetlenül súlyos bajnak lenni.

Rablásnál az erőszakot, vagy fenyegetést a gyanusított kizárólag azért alkalmazza, hogy idegen ingó dolgot elvehessen. Zsarolást nemcsak ebből, hanem azon célból is lehet követni, hogy a sértett olyas valamit tegyen, vagy tűrjön, ami az akaratával ellenkezik, amit tenni nem akart. / Pl, hogy egy váltót eláírjon, hogy valakit ne bocsásson el a szolgálatából, hogy egy követelésnek az igatlanára való bekebelezését eltűrje./ Lényeges, hogy a gyanusított az erőszakot, vagy fenyegetést

mindkét esetben azért alkalmazza, hogy ezáltal magának, vagy másnak vagyoni hasznot szerezzen,

de a vagyoni haszonnak csak a rablásnál kell jogtalannak lennie, a zsarolásnál lehet jogos is, mert ennél a törvény nem a jogtalan vagyoni haszonszerzést, hanem a vagyoni haszonnak jogtalan módon való megszerzését bünteti. Aki tehát a saját dolgát elrabolja, nem rablást, hanem zsarolást követ el, büntetendő, mert a törvény az önbíráskodást annak sem engedi meg, akin jog sérelem esett. A visszaszerzés jogos módja az, hogy a sértett a dolgot a törvény rendes útján, vagyis polgári perrel szerzi vissza a gyanúsítottól.

A zsarolás enyhébb bűncselekmény,

mint a rablás, mert a zsarolásnak csak a minősített esete a büntett, a rablás pedig mindig büntett.

Gyakran nehéz megkülönböztetni, hogy rablásról van-e szó, vagy zsarolásról. Ilyenkor főleg azt kell vizsgálni, hogy milyen volt a gyanúsított által alkalmazott erőszak. Ha közvetlen volt és az idegen ingó dolog elvételére irányult, akkor rablás forog van, ha pedig az erőszak csak közvetett volt és a sértettnek egyéb magatartására irányult, akkor zsarolás áll meg.

II.

A rablás büntettének törvényes tényálladási
elemei.

A rablás tárgya csak dolog

lehet. Dolog mindaz, amely önmagában véve vagyoni értéket képvisel. Nem lehet tehát a rablás tárgya az ember, de a test elvált része/ haj, fog , csont/ már igen. Bizonyos körülmények között a holttest is a lehet a rablás tárgya.

Nem dolgok a jogok, a követelési jog, a vadászati jog, halászati jog. Ezekre vonatkozólag nem lehet rablást elkövetni, de az ezeket megtestesítő okiratokkal kapcsolatban már igen. Így rablás tárgya lehet a váltó, a részvény szelvénye, a csekk, zálogjegy, postautalvány, egyszóval minden olyan okirat, amely jogot testesít meg.

Az 1931:XVI. t.c. 72.§.-a szerint dolog a természeti erő/ energia/ is.

A rablás tárgya csak idegen dolog

lehet, vagyis csak a másét lehet elrabolni. Saját dologát senki sem rabolhatja el. Idegen az a dolog, amely a rablás véghezvitelekor nem a rablóé, hanem másé és amely ugyanekkor másnak a birtokában, vagy birlalatában volt. Közös tulajdonnál azonban a tettest megillető részen felüli dologrész már lehet rablás tárgya. A tulajdonjog vitás volta legtöbbször kizárja a rablás megállapítását. Uratlan és elhagyott dolgok nem idegen dolgok. Nem uratlan a halastóban, zárt vízben lévő hal. Nem uratlan dolog a vadaskertben lévő vad sem, ha onnan ki nem válthat, ellenben a szabadon lévő vad uratlan jószág.

A rablás tárgya a törvényes tényálladáski elem szerint csak ingó dolog lehet. A büntetőjog ingónak tekinti az olyan ingatlant is, amelyet rablás céljából tettek in-

góvá. Rablást tehát el lehet követni olyan dolgokon is, melyeket a magánjog ingatlanoknak tekint. Ilyenek a ház ablakai, kályhák, ajtók, zárok. Ilyen értelemben ingóság a kiásott föld, a felbontott utcakövezet, a ház lebontott teteje, az erdőben kivágott élőfa.

A rablás véghezvitele cselekménye az elvétel. Amely alatt a fenálló birtokállapot olyatéként való megváltoztatását kell érteni, hogy a dolog a rabló birtokába jut. Nem szükséges tehát a dolgot a rablás színhelyéről elvinni, elrejtteni, általában a dolgot a rabló számára biztosítani. A dolog érintése, a helyéről elmozdítása csak kísérlet, a rablás megállapításához szükséges egyik tényálladási elem megvalósulása az elvétellel be van fejezve. Ez pedig akkor történik meg, amikor a birtokváltozás vég-

hez ment. Az elvétel módja lehet a dolog ellen alkalmazott erőszak, pl. a tárgy el- vagy leszakítása.

Csak a másnak birtokában, vagy birtalatában lévő dologra nézve lehet rablást elkövetni. Ha a dolog annál van-akié, akkor birtokról beszélünk, ha pedig olyan személynél van, aki nem egyuttal a dolognak a tulajdonosa, akkor birtalatról beszélünk. Birtok felett a dolog felett gyakorolt tényleges hatalmat értjük. Lehet tehát olyan birtoklás is, melynél a tulajdonjog vitás, ezt azonban a büntetőtörvénykönyv nem kutatja. A birtokost egyuttal tulajdonosnak is tekinti. Birtokomban van pl. az a rádió készülék, amelyet tulajdonjog fenntartással vásároltam és amelynek vételárát még nem fizettem ki. A birtokláshoz az sem szükséges, hogy a dolgokat állandóan magamnál tartsam,

lényeges, hogy bármikor azzal rendelkezhessem. Így birtokomban van a határban lévő földem, a pincében lévő borom, az otthon hagyott ékszerem. Szükséges azonban, hogy a saját érdekemből és a saját jogomon tartsam a dologot tényleges hatalmamban. A gazdatiszt nem birtokos, mert nem a maga, hanem a földtulajdonos jogán és a földtulajdonos érdekében tartja hatalmában az uradalomban lévő tárgyakat. Ilyenkor a tulajdonost kell a birtokosnak tekinteni és a gazdatisztet a birtokosnak.

A rablásnál a törvény a tettes részéről olyan erőszak alkalmazását kívánja meg, mely a sértett ellenállását teljesen megtöri, akaratelhatározását teljesen lenyűgözi és nem enged neki választást az ellenállás és a tettes kívánta eredmény kö-

zött, mert az ellenállás a sértett életére testi épségére, vagy vagyonára azonnal bekövetkezhető súlyos bajt jelenthetne. Ha a rabló által alkalmazott erőszak egybe esik a dolog elvételével, akkor is rablás létesül, ha a sértett hozzájárult a dolog elvételéhez, mert világos, hogy az adott körülmények között ez a hozzájárulás nem volt önkéntes.

Erőszak alatt tehát a tettes olyan magatartását értjük, melynek következtében a sértettnek nem volt más választása, minthogy a dolgot a tettesnek átadja, vagy átengedje.

Az erőszak elbírálásánál tekintetbe jöhet a tettes és a sértett kölcsönös érbeli állapota és ezzel kapcsolatosan a tettes esetleges felfegyverkezettsége.

Az erőszakkal egy tekintet alá esik a fenyegetés is. Nem minden fenyegetés tekint azonban a büntetőtörvénykönyv olyanak, amelynek alkalmazásával a cselekmény

rablásnak minősül. A törvény a rablásnál fenyegetés alatt olyan cselekmény közvetlen kilátásba helyezését érti, amely által a fenyegetettnek, vagy hozzátartozójának, vagy valamely jelenlévőnek élete, testi ép-sége, vagy vagyona súlyos veszélynek tété-tik ki. Hogy a gyanusítottnak a fenyegetés beváltása szándékában volt-e, vagy sem, az közömbös, mert a rablás tényálladákhöz elég, ha a gyanusított azt a benyomást ki-vánja kelteni, hogy a fenyegetés valóra vál-tásától félni lehet. A fenyegetésnek a rab-lás színhelyén kell történnie és az ott, vagy a közelben lévők ellen kell irányulnia. Nem minősíthető rablásnak az idegen ingó do-log elvétele, ha az evégből használt fenye-getés az említett személyek, vagy hozzátar-tozóik életére, testi épségére, vagy vagyoná-

ra csak a jövőben bekövetkező bajt helyez kilátásba. Nem rablás az sem, ha a tettes rögtön bekövetkező bajt helyez kilátásba, de ez a baj nem súlyos, bár a gyanúsított a fenyegetés hatása folytán jutott a dolog birtokába.

A rablás büntettének megállapításához szükséges további tényálladási elem, hogy a gyanúsított a fizikai erőszakot az ellenálló erő leküzdése végett személy ellen alkalmazza. Rablás nem forog fenn, ha az erőszak csak magából a dolog elvételéből áll, vagy ha az erőszakot személy ellen alkalmazták és ezzel a személyt ellenállásra képtelenné tették ugyan, de ezt az állapotot csak később használták fel arra, hogy valamilyen dolgot a birtokából elvegyenek.

Aki a dolgot a birtokos kezéből kikapja, nem követ el erőszakot a személy ellen. Aki ellenségével összetűz, azt leüti és amikor őt tehetetlen állapotban látja, akkor határozza el magát, hogy tőle a pénzt is elvegye a cselekmény nem rablás, hanem súlyos testisértés és lopás halmazata.

Kézitáska kiszakítása a kézről, nyaklánc leszakítása egyéb erőszak nélkül még nem rablás.

A rablás akkor befejezett, ha az idegen ingó dolgot a tettes az erőszak, vagy fenyegetés alkalmazásával elvette. A dolog elvétele céljából alkalmazott erőszak, vagy fenyegetés a dolog elvétele nélkül, csak rablás kísérletének minősíthető. Kísérlet az is, ha a gyanúsított a fegyverét muto-

gatja, de az erélyes ellenállás miatt megszökik. Minősített rablás kísérlete forog fenn, ha a gyanúsított a dolgot nem vitte ugyan el, de az erőszakot már elkövette.

A rablás mindig hivatalból üldözendő bűncselekmény.

A Btk. 345.§.-a értelmében rablásnak tekintetik, ha a tettenkapott tolvaj a lopás véghezvitele, vagy a lopott tárgy megtartása végett erőszakot, vagy fenyegetés használ.

A Btk. 346.§.-a értelmében rablásnak tekintetik a lopás, ha oly módon követtetik el, hogy véghezvitele céljából valamely személy öntudatlan, vagy védelmére tehetetlen állapotba helyeztetik.

A fenti §. szempontjából a sértettnek, vagy más jelenlévőnek öntudatlan,

vagy védelmére tehetetlen állapota nem lehet tetteleges erőszaknak, vagy fenyegetésnek az eredménye, mert különben nem a 346.§. hanem a 344.§. esete forogna fenn. /Pl., ha a sértett a gyanúsított által a fejére mért ütéstől kábult el./ Öntudatlan, vagy védelemre tehetetlen állapotba való helyezés különböző módon történhetik. Ilyen módok a leitatás, elaltatás, bezárás, stb. Lényeg az, hogy ezek a cselekmények a gyanúsított tevékenységei legyenek. Ha a gyanúsított a sértettet öntudatlan, vagy védelmére tehetetlen állapotban találta, s így viszi el a dolgot, nem rablás, hanem lopás forog fenn. Az, akit a rablás véghezvitele céljából öntudatlan, vagy védelmére tehetetlen állapotba helyeztek, nemcsak az elvenni szándé-

kolt dolog birtokosa, vagy birlalója lehet, hanem más is, lényeg az, hogy az ő ilyen állapotba helyezése az elvétel zavartalan végrehajtása érdekében történt.

A Btk. 347.§.-a szerint fenyegetés alatt a 344 és 345.§.ok esetében oly cselekmény közvetlen elkövetésével való fenyegetés értendő, amely által a fenyegetettnek, vagyhozzátartozójának, vagy valamely jelenlévőnek élete, testi épsége, vagy vagyona súlyos veszélynek tétetik ki.

A rablás 5 évtől 10 évig, a 346. esetében pedig 5 évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

A Btk. 349.§. értelmében 10 évtől 15 évig terjedhető fegyházzal büntetettik a rablás, ha 1./ a tettes rablás, vagy zsarolás miatt már meg volt büntetve és emiatti

utolsó büntetésének kiállása óta 10 év még nem telt el,

2./ a rablással szándékos emberölés kísérlete, vagy súlyos testisértés is követtetett el.

Ha pedig szándékos emberölés is követtetett el a büntetés életfogytig tartó fegyház leend.

Ha a rablás közben a gyanúsított könnyű testi sértést követett el, ez a rablással anyagi halmazatban van és nem mint minősítő körülményveendő számításba.

A súlyos testi sértés, mely a rablással együtt követtetett el, a rablással összefoglalt bűncselekményt alkot a Btk. 349. §. 2. pontja értelmében.

A 345. és 346.§.esetében elkövetett testi sértés is ugyan így minősül.

Több ember szándékos megölésével kapcsolatban elkövetett rablás nem foglалható törvényi egységbe a Btk. 349.§. 2. pontja alapján, hanem ilyen esetben a cselekményt a Btk. 279.§. -ában meghatározott és a 280.§. szerint minősülő szándékos emberölés és a Btk. 344.§. -ába ütköző és a 348.§. szerint büntetendő rablás büntettének anyagi halmazataként kell minősíteni.

A rablásnál társtettesek, akik a büntett tényelemeinek egyikét, vagy másikat, vagy mindkettejét, nevezetesen a személy ellen alkalmazott fenyegetést és az idegen ingó dolog elvételét megvalósítják. A tettestársi tevékenység körébe tartozik a tettesek nagy számának fegyverkezetten és lövöldözéssel való felvonulása, mert az ilyen együttes megjelenés a fenyegetést a sértett, vagy

más személy ellen irányuló egyéb tevékenység nélkül is megvalósítja. Ilyen esetben a fosztogatókkal azonos elbírálás alá esik mindenki, aki a rablási cél tudatában jelen volt, ha nem is lehet kideríteni, hogy kik vitték el az ingóságokat.

A társtettes tehát általában mindenki, aki az elkövetési cselekményben részt vesz. Társtetes; aki a sértett lakásába társaival együtt behatol, ha az erőszakot vagy a fenyegetést csak a társai végzik is, mert az erőszak, vagy fenyegetés hatásának kihasználásával való behatolás is a rablás véghezviteléhez tartozik. Tettestárs az is, aki azért használ erőszakot a sértett ellen, hogy annak birtokából a dolgot a társa elvehesse.

A rablás minősített esete csak akkor forog fenn, ha a rabló rablás, vagy

zsarolás miatt volt előzetesen büntetve és utolsó büntetésének kiállása óta 10 év még nem telt el. Ha lopás miatt volt a tettes előzetesen büntetve, a rablás minősítése szempontjából ez közömbös.

Minősített a rablás, ha a gyanúsított a rablással együtt súlyos testi sértést, vagy szándékos emberölés kísérletét követte el. Ha a tettes a rablással együtt gyilkosságot is követett el, ez a rablással nem összetett büntett, hanem a rablással anyagi halmazatban lévő bűncselekményként minősül.

III.

A zsarolás törvényes tényálladási elemei.

A Btk. 350.§.-a értelmében, aki azon célból, hogy magának, vagy másnak jog-

talánul vagyoni hasznot szerezzon, valakit erőszakkal, vagy fenyegetéssel valaminek cselekvésére, eltűrésére, vagy elhagyására kényszerit, amennyiben cselekménye súlyosabban büntetendő cselekményt nem képez, zsarolás vétségét követi el és 3 évig terjedhető fogsággal büntetendő.

A zsarolás a rablással rokon bűncselekmény, mindkettőnek lényeges tényeleme a kényszer, amely erőszakban, vagy fenyegetésben nyilvánul. A zsaroláshoz megkíván erőszak, vagy fenyegetés azonban enyhébb, a sértettre kevésbé veszélyesebb, mint a rablásnál. Épen a két bűncselekmény hasonlóságára tekintettel tartotta a törvény kiemelni, hogy zsarolássá csak akkor minősül a cselekmény, ha nem állapít meg súlyosabban büntetendő cselekményt.

Súlyosabban büntetendő cselek-

mény alatt itt a törvény első sorban a rablásra gondol, a zsarolás tehát a rablás kisegítő cselekménye./ ahol a rablás nincs kimerítve, ott zsarolásról lehet szó./

Súlyosabban büntetendő cselekmény természetesen a rabláson kívül más is lehet, így pl. ha a zsaroló valóban beváltja a fenyegetését és a sértettet valóban megveri, házát felgyújtja, akkor a súlyosabban büntetendő cselekmény a súlyos testi sértés, illetve gyújtogatás lesz. Ily esetben a zsarolás kísérlete egybeolvad a súlyosabban büntetendő cselekménnyel és csak mint súlyosbító körülmény szerepel.

A zsarolás lényeges tényálladási eleme, hogy a gyanúsított valakit erőszakkal, vagy fenyegetéssel valaminek a cselekvésére, eltűrésére, vagy elhagyására, vagyis akaratával meg nem egyező magatartásra kényszerít.

ritsen, úgy azonban, hogy a sértettnek ez a magatartása a gyanusított által kifejtett erőszaknak, vagy fenyegetésnek legyen az eredménye. A sértettnek ilyen helyzetben kell lennie: Ha azt tehetném, amit akarok nem tenném meg, amit a gyanusított kíván, de kényszer helyzetben vagyok, mert ha meg nem tenném, nekem a gyanusított bajt, kellemetlenséget okozna, tehát kénytelen vagyok megtenni.

A zsarolás megállapításának nem előfeltétele, hogy az a személy, aki ellen a gyanusított erőszakot, vagy fenyegetést használt azonos legyen azzal a személlyel, akit a gyanusított vagyoniilag megkárosított. Elég, ha a fenyegetés, vagy erőszak és a vagyoni előnyserzés között megvan az okozati összefüggés.

Nem akadály a zsarolás megállapításának, ha a fenyegetett helyett más harmadik személy tett eleget a zsaroló kívánságának. A zsarolás azonban csak akkor forog fenn, ha a fenyegetés a megfenyegetettnek tudomására jutott. Ebből következik, hogy a tettes közvetítő útján küldött üzenet alakjában is megvalósíthatja a zsarolás megállapításához szükséges fenyegetést. Más egyénhez, / nem a fenyegetetthez / irt fenyegető levél nem zsarolás. Ha azonban a fenyegető levelet nem közvetlenül a sértetthez irták is, a zsarolás fennforoghat, ha a gyanúsított tudta, hogy annak a sértett tudomására kell jutnia. Ilyen eset, ha a levelet a sértett jogi képviselőjéhez irták. A zsarolás elbírálásánál másodrendű kérdés, hogy a zsaroló fenyegetése milyen foku félelmet idézett elő

a fenyegetetttben. A lényeg az, hogy a gyanusított szándéka arra irányult-e, hogy a megtámadottban előidézze a fenyegetés végrehajtásától való félelmet, továbbá, hogy a fenyegetés a cél elérésére alkalmas volt-e?

A zsarolás második lényeges alkat-eleme, hogy a gyanusított a cselekvést, eltűrést, vagy elhagyást abból a célból kényszeríti ki, hogy magának, vagy másnak jogtalanul vagyoni hasznot szerezzen.

A zsarolásnál azonban nem kívánja meg a törvény, hogy a követelés legyen jogtalan. A követelés biztosítási, vagy behajtási módjának kell jogtalannak lenni. Nem szükséges az sem, hogy a sértett károsodjék, elég, ha az erőszak, fenyegetés hatása alatt a sértett a gyanusított által kívánt módon jár el. Az sem szükséges, hogy a gyanusított

a vagyoni haszonhoz hozzájusson, ha a célja ez volt.

Vagyoni haszonra irányul általában annak a cselekménye, aki arra akar valakit kényszeríteni, hogy jogszerűen tett bűnvádi feljelentéstől, vagy perbeli keresetétől álljon el. Zsarolás pl. annak a korcsmárosnak a cselekedete, aki a nála elfogyasztott étel és ital ára fejében a fizetni nem akaró vendég kabátját zálogba veszi;

zsarolás a kártyán elvesztett pénznek fenyegetés útján való visszavétele.

Nincsen zsarolás, ha a gyanúsított célja nem vagyoni haszon szerzésre irányult, bár eljárása a sértettre kényszerítő hatással van. Nem követ el bűncselekményt az sem, aki erőszakkal, vagy fenyegetéssel egy nőt eljegyzésének felbontására kénysze-

rit, még akkor sem, ha a nőt ő akarja feleségül venni, mert a gyanusított cselekvése nem irányul vagyoni haszon szerzésre.

A zsarolásnál kifejtett erőszak abban különbözik a rablásnál jelentkező erőszaktól, hogy a rablásnál, a gyanusított által alkalmazott erőszak a sértett akaratelhatarozását teljesen lenyűgözi, a zsarolásnál a sértettnek megmarad a választás az ellenállás és a gyanusított által kívánt eredmény között;

rablásnál a fenyegetésnek nagyobb mértéke szükséges, mint a zsarolásnál. A zsaroláshoz olyan erőszak is elegendő, mely ellen a sértett védekezhetett volna, de nem tette;

rablásnál az erőszak alkalmazása rendszerint egybe esik a dolog elvételével,

míg a zsarolásnál a két mozzanat rendszerint időbelileg szétválik;

rablásnál az erőszak rendszerint a megtámadott teste ellen irányul, a zsarolásnál bármiféle java ellen irányulhat;

rablásnál az erőszak alkalmazása rendszerint azonnal bekövetkezik, zsarolásnál elég annak későbbi időpontra való kilátásba helyezése.

Hasonló különbségek vannak a rablásnál és a zsarolásnál megkiván fenyegetés között is.

Rablásnál a fenyegetésnek mintegy nagyobb mértéke szükséges, mint a zsarolásnál, ezen kívül a fenyegetésnek azonnal bekövetkezhető veszélyre kell vonatkoznia;

a zsarolási fenyegetés csak mintegy hajlitja a sértett akaratát, a rablási

fenyegetés pedig megtöri azt.

A rablásnál a fenyegetés csak akkor számít kényszernek, ha a kényszerítet személy életét, testi épségét, vagy vagyonát közvetlen súlyos bajnak teszi ki, zsarolásnál ellenben akkor is, ha a fenyegetettnek, vagy hozzátartozójának bármilyen életjavát nemcsak rögtön bekövetkezhető, hanem jövőbeli és nemcsak súlyos, hanem bármiféle olyan bajjal fenyegeti, amely alkalmas arra, hogy a suttetett akaratával ellentétes eselekvésre, vagy magatartásra kényszerítse.

Ahhoz, hogy a Btk. 350.§,-ában megkíván fenyegetés létrejöjjön, nem szükséges hogy a gyanúsított a fenyegetését meg is akarja valósítani, s az is közömbös, hogy a fenyegetését valóban megváltotta volna-e, vagy sem, csupán annyi kell, hogy a fenyegetett egyén joggal tartson a fenyegetés

beváltóságától, ha nem teljesíti a fenyegető kívánságát, s ennek hatása alatt határozza el magát olyan cselekedet megtételére, melyet fenyegetés nélkül nem akart volna megtenni. Ha a zsaroló beváltja fenyegetését, akkor a zsarolás az igylétrejött súlyosabb bűncselekménybe beleolvad/ gyilkosság, gyújtogatás/.

A fenyegetésnek jogtalannak kell lennie. Nem követ el zsarolást, aki mást azzal fenyeget, hogy ellene törvényes jogaival fog élni. A büntető feljelentéssel való fenyegetés, akkor jogos, ha ezt a fenyegetést olyan vagyoni haszon elérése végett használják, amit a fenyegető bünvádi eljárás útján érvényesíteni jogosult, továbbá, ha a fenyegetést azzal szemben használják, akivel

szembena büntető igény érvényesíthető is. Ellenben, ha valaki ezt a büntető igényt más olyan személy irányában használja fel kényszerítő eszköz gyanánt, akivel szemben nincs joga a büntető eljárás kieszközlésére, illetve ahhoz, hogy a büntető per folyamán követelt vagyoni elégtételt igényelhesse, akkor a feljelentéssel való fenyegetés jogtalan. Jogtalan a büntető feljelentéssel való fenyegetés akkor is, ha tulzott igény kielégítésére irányul. Ilyen módon meg lehet a tolvajt is zsarolni, ha t.i. tőle a sértett tulzott kártérítést követel.

Magánjogi követelés végett fegyelmi feljelentés kilátásba helyezése nem jogtalan, ha a feljelentő alaposan hihette, hogy a követelése jogos és ha a sértett részéről olyan eljárást tapasztalt, melyet, mint

szabálytalanságot joga van tudomására hozni a fegyelmi hatóságnak.

Ha azonban a gyanúsított a törvényes jog felhasználásának kilátásba helyezésével jogosulatlan előnyt akar elérni, a zsarolás már fennforog. Ilyen eset pl, ha a leány a rajta erőszakot elkövetett egyént jelentékeny pénzösszeg lefizetésére kényszeríti, azzal a fenyegetéssel, hogy különben a tettét feljelenti. Ebben az esetben ugyanis nem arról van szó, hogy a sértett az őt jogosan megillető kárösszeget megkaphassa, hanem arról, hogy a zsarolás tette a büntett feljelentésének elmulasztását pénzen akarja megvásároltatni.

A Btk. 351.§.-a értelmében zsarolás vétségét követi el és a Btk. 350 §.-szerint büntetendő az, aki azon célból, hogy magának, vagy másnak vagyoni hasznot szerezzen, valakit rágalmozó, vagy becsület-

sértő állításának nyomtatvány által való közzétételével fenyeget. A rágalmazásnak ezt a válfaját sajtórevolverezésnek nevezik. Mindegy, hogy az állítás való, vagy valótlan, s az is, hogy a vagyoni haszon jogos, vagy jogtalan. A zsarolás már a fenyegetés ténye által be van fejezve, kirélet tehát ebben az esetben nem lehet. A sajtórevolverezés fogalma alá tartozik az 1914:XDV. t.c. 24.§. 6. pontjában meghatározott bűncselekmény is. A sajtó zsarolásnak nem tényeleme, hogy a zsaroló határozottan megjelölje állítását, melynek közzétételét kilátásba helyezi, elég, ha általában rágalmazó, vagy becsületsértő állítás közzétételével fenyeget. Nem szükséges az sem, hogy a gyanúsított célt érjen, a bűncselekmény már a fenyegetés alkalmazásával be van fejezve. Az

azonban szükséges, hogy a fenyegetés alkalmas legyen a sértett magatartásának kikényszerítésére. Ez a vétség akkor is fennforog, ha a rágalmazó, vagy becsületsértő tények, melyek közzétételével a gyanusított fenyegetőzik, megfelelnek a valóságnak, sőt a §. esetében a gyanusított a valóságot nem is bizonyíthatja. Fennforog végül ez a vétség akkor is, ha a fenyegetés olyan állítások közzétételére vonatkozik, melyek bíróság előtt megtartott nyilvános tárgyaláson hangzottak el.

Az 1914:XIV.t.c. 24.§. 6. pontjában, illetve a 25.§.-ban foglalt bűncselekmény rokon a Btk. 351.§.-ában meghatározott bűncselekménnyel. A fenti törvény 24.§. 6. pontját, illetve a 25.§.- utolsó

bekezdését akkor kell alkalmazni, ha a gyanusított nem épen rágalmazó, vagy becsületsértő állításnak, hanem bárminek az elhallgatásával akar jogtalanul vagyoni hasznot szerezni. E §.-nál egyénként a hangsúly nem annyira azon van, hogy a gyanusított erőszakosan lépett-e fel, vagy hogy testi sértéssel, vagy becsületsértéssel fenyegette-e, hanem azon, hogy a gyanusított a sértettet egyáltalán zaklatja, vagyis a gyanusított tolakodó magatartásán, amivel a sértettet reá akarja szorítani a kért pénz, vagy más előnynyújtására. Megvalósítja azt a vétséget az adósság kifizetésére levélbeli felhívás azzal a fenyegetéssel, hogy az adóst, mint késedelmes fizetőt hirdalok utján fogják a fizetésre felszólítani. Ide tartozik az a fenyegetés is, hogy a sértettre vonatkozó olyan hirdalpi cikket fognak közzétenni,

amely egész életére kihatással lesz, ha adósságát meg nem fizeti; férjes nő megfenyegetése azzal, hogy az általa hozzá intézett szerelmes leveleket közzéteszi.

A Btk. 353.§.-a értelmében büntettet képez a zsarolás és 5 évig terjedhető fegyházzal büntetendő, ha¹ a/ zsaroló gyilkossággal, súlyos testi sértéssel, gyújtogatással, vagy más súlyos vagyoni kár okozásával fenyeget, 2./ a közhivatalnoki minőség színlelésével, vagy valamely hatóság hivatalos rendeletének ürügye alatt követelt el.

A zsarolás minősített esetének fennforgásának megállapításához elégséges, ha a használt fenyegetés általában alkalmas a sértett kényszerítésére. Az, hogy a veszelemnek azonnali bekövetkezésétől is tar-

tani kelljen, nem szükséges. Ha a gyanusított azzal a fenyegetéssel él, hogy a sértett házát majd fel fogja gyújtani, ez a kényszerítés fogalmát már kimeríti. Az, hogy a fenyegetés megtételekor a gyanusítotton kívül voltak-e mások is jelen és hogy a sértett azok segítségére számíthatott-e, vagy sem, közömbös. Az is mindegy, hogy volt-e a gyanusítottnál a fenyegetés alkalmával a fenyegetés beváltásához alkalmas eszköz. A sértett elhatározására ható fenyegetés fokát, súlyát, veszélyességét azonban mindig a szemben álló felek személyi sajátosságainak és erőviszonyainak, nemkülönben a sértett elhatározását befolyásoló körülményeknek a mérlegelésével kell megállapítani. Ha egy vézna emberke egy más személy tár-

saságában lévő erős testalkatu egyént be-
leinek kiontásával fenyeget, még ha szuró
eszközt is mutat fel, a zsarolást meg lehet
ugyan állapítani, de nem a 353.§.1. pont-
ja szerinti minősített eset fennforgását.
Pisztoly ráfogása, kés kirántása, kőcsnek
használata, öléssel fenyegetés ölmos bot
forgatása közben a Btk. 353.§.1. pontja
szerinti minősítés alá esik. Rablásra i-
rányulónak tekintendő azonban az ilyen
fenyegetés, ha a gyanúsítottnak az a célja
hogy az idegen ingó dolgot annak birtokosá-
tól, vagy birtoklójától jogtalan eltulajdo-
nító szándékkal közvetlenül átvegye.

Ha a súlyos bűncselekménnyel
való fenyegetés nem zsarolási célból tör-
tént, akkor a Kbt. 41.§.-ába ütköző köz-
csend elleni kihágás létesülhet.

A Btk. 35.3§. 2. pontja szerint minősítő körülmény, ha közhivatalnoki minőség színlelésével követtetett el a zsarolás. A közhivatalnok, aki hivatalos eljárásban van, ennek megfelelően a a fenti minősített zsarolást nem követheti el. Ellenben elkövetheti az a közhivatalnok, aki valótlan hivatalos rendeletre hivatkozik, vagy aki hivatalos megbízást színlel. Ugyan így elkövetheti az a magánegyén, aki közhivatalnok jelleget, vagy hatósági megbízást színlel, pl. detektívnek adja ki magát. Ebben az esetben közömbös, hogy a tettes a kényszerítő hivatalos hatáskör színlelésén kívül más eszközöket, vagy fenyegetést alkalmazott-e? Külföldi hatósági személy egyenruhájában öltözött egyén által Magyarországon elkövetett zsarolás közhivatalnoki jelleg szín-

lelésével elkövetettnek nem tekinthető.

A zsarolás akkor van bevégezve, amidőn a megtámadott személy a kényszerítés folytán magát a gyanúsított által követelt cselekvésre, türésre, vagy elhagyásra elhatározza. Eszerint a cselekmény mindaddig, amíg a megtámadónak nem sikerült a megtámadottat a kieroszakolni akart magatartásra rávenni, vagy ezt tőle kikényszeríteni, csak kísérlet.

Azsarolás fennforgásának megállapíthatása szempontjából a gyakorlatban nagy jelentősége van a haszonbérbeadót megillető törvényes zálogjognak, amely a haszonbérbeadót arra jogosítja fel közvetlenül, hogy megtilthatja a törvényes zálogjoggal terhelt ingóknak a bérlemény területéről

való elvitelét, sőt azoknak az ő tilalma ellenére megkísérelt elszállítását szükség esetén önhatalmuan is megakadályozhatja. Egyébként azonban a haszonbérbeadó ezt a jogát csak a bíróság igénybevételével gyakorolhatja, még pedig ama szabályok szerint, melyeket a végrehajtásról szóló törvény a készpénz követelés biztosítása és kielégítése végett az ingóságokra vezetendő végrehajtásra és a haszonbér követelésekre megszab. De a haszonbérbeadó még ezeket a törvényes jogokat sem gyakorolhatja ha a bérleményen megmaradt ingók az ő követelésére nyilván elegendők, vagy ha a hasznóbér követelés egyéb módon biztosítva van. A haszonbérbeadó abban az esetben, ha az őt törvényileg megillető zálogjog érvé-

nyesítésének határát átlépi, az önbiráskodás jogtalan módját gyakorolja, így cselekménye a zsarolás tényálladási elemeit kimerítik. Viszont a bérlő, ha az ingóságokat visszatartó bérbeadó eljárását nem tartja jogszerűnek, mert állaspontja szerint az ingóságok foglalás alá nem vonhatók, nem jogosult a bérbeadót arra kényszeríteni, hogy a bérlő ingóságainak a bértartozás fizetése nélkül való elfuvarozását eltűrje, hanem ha úgy véli, hogy az ingóságokat a bérbeadó jogtalanul tartja vissza, azok kiengedése végett a bíróság segítségét kell igénybe venni.